

gemeente
Schiedam

beleidsnota

gemeente Schiedam cluster Stedelijke Ontwikkeling afdeling Ruimtelijk Gebruik
Postbus 1501 3100 EA Schiedam
Stadskantoor Stadserf 1 3112 DZ Schiedam
T 010 219 11 11 W www.schiedam.nl

Evaluatie (Tijdelijk) Thuis in Schiedam

Een flankerend beleid ten aanzien van tijdelijke arbeidsmigranten
uit Midden- en Oost-Europa

November 2010

Evaluatie (Tijdelijk) Thuis in Schiedam

Een flankerend beleid ten aanzien van tijdelijke
arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa

1. Inleiding

De Evaluatie (Tijdelijk) Thuis in Schiedam is een evaluatie van het flankerend beleid ten aanzien van tijdelijke arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa. Als gevolg van het vaststellen van het vergunningenbeleid d.d. 5 februari 2008 inzake kamerverhuur is besloten dat er – waar nodig – flankerend beleid moest komen ten behoeve van tijdelijke arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa. In november 2008 heeft de gemeenteraad ingestemd met de nota (Tijdelijk) Thuis in Schiedam. Deze nota omvat voorstellen voor een flankerend beleid ten aanzien van tijdelijke arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa, de zogenoemde MOE-landers. Na de vaststelling van de nota is een gemeente brede projectgroep Arbeidsmigranten van start gegaan. De projectgroep bewaakt de uitwerking van de voorstellen en bevordert de onderlinge samenwerking omtrent het thema arbeidsmigranten. De projectgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de afdelingen Vergunning & Handhaving, Veiligheid, Wijkontwikkeling, Educatie & Welzijn, Communicatie, Frontoffice en Ruimtelijk Gebruik.

Naar aanleiding van diverse vragen en toezeggingen tijdens de begrotingsbehandeling in 2009 is het beleid in 2010 geëvalueerd. In deze nota wordt de opzet van de beleidsnota grotendeels gevolgd. De cursieve teksten in de grijze kaders zijn de voorstellen die zijn verwoord in de beleidsnota die door de raad in november 2008 is vastgesteld. Deze voorstellen zijn letterlijk overgenomen. De evaluatie geeft op deze voorstellen een stand van zaken weer. Waar knelpunten zijnesignaleerd is dit in een kader vermeld. Aan het eind van de evaluatie zijn de knelpunten nogmaals opgenomen met voorstellen voor vervolgacties.

2. Landelijke ontwikkelingen

Sinds de besluitvorming in Schiedam hebben de ontwikkelingen niet stilgestaan. Er is in de landelijke politiek sprake van een voortschrijdend inzicht. Daarnaast komen de eerste wetenschappelijke rapporten los over het betrekkelijk jonge verschijnsel van tijdelijke arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa.

2.1 Landelijke belangstelling

In de periode dat Schiedam werkte aan de uitvoering van het beleid (Tijdelijk) Thuis in Schiedam kwam er steeds meer landelijke aandacht voor het onderwerp arbeidsmigranten.

Directe aanleiding voor deze extra aandacht was het signaal dat er in een aantal wijken in de grote steden sprake is van overlast die samenhangt met een concentratie van arbeidsmigratie uit de MOE-landen in oude wijken waar de leefbaarheid toch al onder druk staat. Op 20 november 2009 is middels een brief aan de Tweede Kamer een beleidsreactie op de verschenen onderzoeksrapporten gegeven. Uiteindelijk heeft dit landelijk zeer recent geresulteerd in een 'Plan van Aanpak huisvesting en inburgering van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa' dat op 25 juni jongstleden door minister van Middelkoop aan de Tweede Kamer is aangeboden.

2.2 Landelijk onderzoek

De afgelopen jaren zijn er omvangrijke groepen nieuwe arbeidsmigranten naar Nederland gekomen om hier voor een korte periode arbeid te verrichten. Omdat deze groep niet in beeld gebracht is doordat zij – mede vanwege de korte duur van het verblijf - niet ingeschreven zijn bij de GBA, was er behoefte aan aanvullend onderzoek naar de kenmerken van de groep arbeidsmigranten die recent naar Nederland is gekomen. In opdracht van het Ministerie van VROM is op 6 oktober 2009 het onderzoeksrapport 'Arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa, Een profielschets van recente arbeidsmigranten uit de MOE-landen' (Risbo, 2009) verschenen.

Daarnaast is in opdracht van FORUM in 2009 het rapport 'Polen in Nederland' opgesteld, dat een uitgebreide beschrijving biedt van de positie van de Polen in Nederland.

In opdracht van ABU en Popolsku Benelux BV is het rapport 'Poolse nieuwkomers in Nederland' (TNS NIPO, 2009) opgesteld, dat een beeld geeft van de Polen die vanaf 2000 naar Nederland zijn gekomen als uitzendkracht.

In opdracht van het ministerie van VROM/WWI heeft in 2010 een onderzoek plaatsgevonden middels een schriftelijke vragenlijst aan en een gespreksronde met een twaalfstal gemeenten met relatief veel arbeidsmigranten uit de MOE-landen (waaronder Schiedam).

Daarnaast heeft Research voor Beleid het rapport 'MOE-landers in de wijk' uitgebracht, over ervaringen en meningen van MOE-landers en wijkbewoners in drie Nederlandse gemeenten. In opdracht van het ministerie is onderzoek uitgevoerd naar beleving en bevindingen van wijkbewoners en van MOE-landers in drie gemeenten. Dit onderzoek is uitgevoerd middels een serie groepsgesprekken met Nederlandse wijkbewoners en met Midden en Oost-Europeanen in Aalsmeer, Eindhoven en Rotterdam.

Er heeft vervolgens een interdepartementale expertmeeting plaatsgevonden met wetenschappers, waaronder de onderzoekers van het Risbo-rapport en betrokkenen uit het veld. Hierbij stond centraal hoe deze arbeidsmigratie zich kenmerkt en op welke wijze de instroom op een maatschappelijk verantwoorde wijze kan worden gefaciliteerd.

Daarnaast zijn er door het ministerie van VROM diverse brochures, folders en factsheets uitgebracht over het onderwerp.

3. Ontwikkelingen in Schiedam

Vanaf 1 april 2008 zijn kamerverhuurders verplicht over een zogenaamde onttrekkingsvergunning te beschikken. Bovendien wordt het al bestaande vergunningenregime van de gebruiksvergunning gehandhaafd. Er is nadrukkelijk gestreefd om op regionaal niveau de discussie over een gezamenlijke aanpak aan te zwengelen wat heeft geresulteerd in een regionale aanpak. Ook is er met Rotterdam en Vlaardingen een convenant gesloten over een gezamenlijke aanpak welke inmiddels is geëvalueerd.

3.1 Omvang van de doelgroep

Het aantal arbeidsmigranten is de afgelopen jaren sterk gestegen. Arbeidsmigranten behoeven zich echter niet in te schrijven in de gemeente indien zij binnen een half jaar weer vertrekken. Het ontbreekt daardoor aan exacte aantallen arbeidsmigranten. Het GBA heeft een overzicht gegeven van het aantal daadwerkelijke ingeschrevenen. In 2008 en 2009 hebben zich respectievelijk 222 en 387 nieuwe arbeidsmigranten ingeschreven. Het juiste aantal ingeschrevenen kan daarnaast afwijken, omdat niet alle Arbeidsmigranten zich uit laten schrijven als zij weer vertrekken.

Nationaliteit code	Nationaliteit	aantal inschrijvingen op 1-1-2008	aantal inschrijvingen op 1-1-2009	aantal inschrijvingen op 1-1-2010
27	Slowaakse	6	6	8
28	Tsjechische	5	9	10
42	Burger van Slovenië	2	4	7
44	Letse	1	1	9
45	Estnische	6	6	7
46	Litouwse	4	4	8
53	Bulgaarse	65	162	336
61	Hongaarse	48	52	78
72	Poolse	179	278	427
74	Roemeense	38	54	73
Totaal		354	576	963

Bron: GBA Schiedam

Onderstaand een overzicht van de in de loop van dat jaar voor het eerst ingeschrevenen (stroomcijfer)

Nationaliteit code	Nationaliteit	aantal inschrijvingen in 2008	aantal inschrijvingen in 2009
27	Slowaakse	0	2
28	Tsjechische	4	1
42	Burger van Slovenië	2	3
44	Letse	0	8
45	Estnische	0	1
46	Litouwse	0	4
53	Bulgaarse	96	175
61	Hongaarse	4	26
72	Poolse	99	149
74	Roemeense	16	19
Totaal		221	388

Bron: GBA Schiedam

Knelpunt 1. Onvoldoende zicht op de doelgroep

Er is onvoldoende zicht op de groep Arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten die van plan zijn over een periode van 6 maanden korter dan 4 maanden in Nederland te verblijven, hoeven zich niet in de GBA in te schrijven. Hierdoor is er geen volledig zicht op de woon/verblijfplaatsen van de arbeidsmigranten.

3.2 Vergunningverlening en handhaving

De afgelopen periode heeft in het teken gestaan van het verlenen van onttrekkingsvergunningen. Het doel van de onttrekkingsvergunningen is om te komen tot een goede en veilige huisvesting voor arbeidsmigranten. De afdeling Vergunningen & Handhaving heeft tot 23 augustus 2010 175 aangevraagde onttrekkingsvergunningen behandeld. Nu alle vergunningen uit de overgangsperiode zijn behandeld, verschuift het zwaartepunt van de werkzaamheden naar het toezicht op de naleving van de regelgeving en op de handhaving van deze regelgeving. Vergunning en Handhaving richt zich op het naleven van de voorwaarden zoals genoemd in de onttrekkingsvergunning betreffende het tegengaan van overbewoning en het bevorderen van de brandveiligheid. Indien geen vergunning is verleend, dient het gebruik van de woning te worden beëindigd. Ook hier wordt toezicht uitgeoefend, waarbij een samenwerking tussen de afdeling Vergunning en Handhaving en de afdeling Veiligheid plaats vindt. Er is 1 fte. beschikbaar voor de vergunningverlening en het toezicht en handhaving van de huisvesting van arbeidsmigranten. Gelet op de capaciteit in de formatie is het met name voor het onderdeel toezicht en handhaving noodzakelijk om prioriteiten te stellen en programmatisch te handhaven. Behalve dat het zwaartepunt verschoven is naar het toezicht op en de handhaving van regelgeving, wordt voor de woningen die het betreft ook meer gekeken naar de algehele staat van het onderhoud van de woning. Net als bij de particuliere woningverbetering worden eigenaren door de afdeling Vergunning en Handhaving aangeschreven indien de staat van onderhoud hier om vraagt.

De criteria met betrekking tot het al dan niet verlenen van een onttrekkingsvergunning zijn vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit Kamerverhuur gemeente Schiedam, vastgesteld door het college op 5 februari 2008. Momenteel wordt ook het Uitvoeringsbesluit geëvalueerd. Met name

de weigeringgronden, zoals verwoord in artikel 4 van het besluit, worden kritisch bekeken. Zo blijkt de in het besluit gestelde 10% norm in de praktijk te ruim te zijn gesteld. Concentratie van kamerverhuurbedrijven is met deze weigeringgrond niet tegen te gaan. Er is onderzocht hoe dit probleem kan worden aangepakt. Daarbij wordt gekeken naar maatregelen die in dit kader door andere gemeenten zijn genomen. Verder is het noodzakelijk de definities en begripsomschrijvingen aan te scherpen.

Daarnaast blijkt het lastig om aan te tonen of er sprake is van een gezamenlijke huishouding of dat er sprake is van kamerverhuur. Hiervan is sprake bij onzelfstandige huishouding. Ook zal het Uitvoeringsbesluit worden aangepast aan de veranderde regelgeving met betrekking tot de brandveiligheid.

Knelpunt 2. Capaciteit Handhaving en aanscherping kamerverhuurbeleid

Op dit moment is er 1 medewerker fulltime beschikbaar voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de huisvesting van arbeidsmigranten. Gelet op de hoeveelheid formatie is het met name voor het onderdeel toezicht en handhaving noodzakelijk om prioriteiten te stellen en programmatisch te handhaven.

Het Uitvoeringsbesluit Kamerverhuur blijkt in de praktijk niet voldoende mogelijkheden te bieden om het gewenste beleid goed uit te kunnen voeren. Met name de weigeringgronden zijn onvoldoende.

3.3 Regionale aanpak

De gemeente Schiedam heeft in samenspraak met Rotterdam aangedrongen op een actieve rol van de stadsregio met betrekking tot het arbeidsmigrantenbeleid. Mede hierdoor is regionaal recent extra aandacht voor het onderwerp gekomen. Op verzoek van de gemeenten Voorne Putten heeft de stadsregio onderzocht of de stadsregio een bijdrage kan leveren aan het verbeteren van de gebrekkige regie bij het huisvesten van de groep tijdelijke werknemers. Gezien de regionale schaal en scope van deze problematiek heeft het dagelijks bestuur van de stadsregio op 7 april 2010 besloten om een coördinerende rol te pakken. Dit heeft geresulteerd in een besluit op 7 juni jongstleden tot uitvoering van het Plan van Aanpak 'coördinatie huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten in de stadsregio Rotterdam'.

3.4 Convenant Schiedam met Rotterdam en Vlaardingen

De gemeenten Schiedam, Rotterdam en Vlaardingen hebben op 1 juli 2008 een convenant gesloten met als doel om zoveel mogelijk in gezamenlijkheid de problemen op te lossen die er met de komst van arbeidsmigranten gepaard kunnen gaan. In 2009 is het convenant geëvalueerd. De drie betrokken gemeenten houden elkaar op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van huisvesting, integratie, informatie/communicatie en welzijn en onderwijs. In een regionale ambtelijke werkgroep vindt elk kwartaal overleg plaats over actuele ontwikkelingen en wordt informatie uitgewisseld. Op 20 januari 2010 heeft deze regionale werkgroep haar bevindingen geëvalueerd en een presentatie gehouden voor betrokken wethouders.

Algemene bevindingen uit de evaluatie zijn:

- De samenwerking heeft een meerwaarde. Verschillen in regelgeving en aanpak en de gevolgen daarvan komen nadrukkelijker in beeld. Daardoor groeien de drie gemeenten meer naar elkaar toe in de aanpak,
- Aan de hand van discussies in het regio-overleg en bilaterale contacten, kunnen nieuwe inzichten ontstaan welke geïmplementeerd kunnen worden in de eigen gemeente,
- Er is een functioneel netwerk ontwikkeld tussen de betrokken gemeenten.

Aanbevelingen uit de evaluatie zijn:

- Andere gemeenten proberen te laten aanhaken, niet persé regiogemeenten, ook andere gemeenten als Spijkenisse of Lansingerland. Recent heeft de gemeente Dordrecht zich aangesloten bij de samenwerkingspartners.
- Opnemen van de bestuurlijke boete in de Regionale Huisvestingsverordening van de Stadsregio Rotterdam.

3.5 Beleid ten aanzien van het interventieteam

Reeds sinds 2005 is het interventieteam één van de instrumenten om hulpverlening achter de voordeur aan te kunnen bieden – aan hen die deze hulpverlening niet kunnen of willen zoeken – en om woonoverlast tegen te gaan. Het betreft een samenwerkingsverband van verschillende organisaties, zoals gemeente, politie en de woningcorporatie. Op 29 september 2009 is het projectplan ‘Interventieteam Schiedam, Hulpverlening en handhaving achter de voordeur’ en het daarbij behorende Protocol Huisbezoeken Interventieteam, Convenant Interventieteam en het Privacyreglement Interventieteam vastgesteld. Door dit plan zijn de doelstellingen, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en werkwijze van het interventieteam bestuurlijk vastgesteld. Het plan geeft tevens aan hoe de ontwikkeling en professionalisering van het interventieteam vorm krijgt. Het Interventieteam bezoekt regelmatig panden waarbij sprake is van woonoverlast en overbewoning. De personalia van de in het pand aangetroffen arbeidsmigranten worden door het team genoteerd en in RIS geregistreerd. Het RIS systeem is een geautomatiseerd systeem om huisbezoeken te registreren, de daaruit vrijgekomen informatie te structureren en de uit de bezoeken voortkomende acties te monitoren en sturen middels prestatieafspraken. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan deze worden aangewend bij het nemen van vervolgstappen. Het RIS is in maart 2010 ingevoerd en alle huisbezoeken 2010 zijn ingevoerd. Aan de hand van de behoefte in de praktijk is geconstateerd dat voor het monitoren van vervolgacties het systeem uitgebreid dient te worden met het beschrijven van een aantal producten. Dat zal nog dit jaar worden uitgevoerd.

Per 1 juni 2009 is het Interventieteam ondergebracht bij de Lichtblauwe Brigade. Vanaf 1 juni 2009 t/m 31 juni 2010 heeft het Interventieteam 72 avondbezoeken afgelegd. Daarnaast zijn samen met Woonplus 95 huisbezoeken overdag uitgevoerd. Het betreft voornamelijk woningen, waarbij sprake is van overbewoning door arbeidsmigranten uit Midden- en Oost Europese landen. De medewerkers van het Interventieteam zijn door de Arbeidsinspectie voorgelicht om te letten op signalen van illegale tewerkstelling, identiteit- en documentfraude en onderbetaling (Wet Minimumloon). Het Interventieteam heeft zijn controlelijst aangepast op deze aspecten. Het Interventieteam heeft vanaf 1 juni 2009 inmiddels 11 adressen doorgegeven waarbij vermoedelijk sprake is van illegale tewerkstelling (van Bulgaarse werknemers). De Arbeidsinspectie doet nader onderzoek naar deze misstanden.

Aantal aangetroffen arbeidsmigranten tijdens huisbezoeken door Interventieteam

Nationaliteit	2008	2009	1 ^e helft 2010
Bulgarije	17	28	28
Hongarije	2	4	-
Polen	154	172	25
Estland	-	2	-
Roemenië			22
Litouwen			11
Totaal	173	206	86

Bron: Interventieteam Schiedam

3.6 Toename overlast

De concentratie van arbeidsmigranten uit de MOE-landen in de wijken met goedkope woningen kan leiden tot toenemende druk op de leefbaarheid in de toch al kwetsbare buurten. In Schiedam-Oost is iets meer dan de helft van de bevolking samengesteld uit mensen met een niet-Nederlandse etniciteit. De huidige bevolkingsopbouw in Schiedam-Oost ten opzichte van Schiedam wordt hieronder weergegeven.

Etniciteit	Oost	Schiedam
Nederlands	49,9	65,6
Turks	11,1	9,8
Marokkaans	3,2	2,7
Surinaams	6,7	3,5
Antilliaans	3,1	2,3
Ov. westers	14,4	9,3
Ov. niet-westers	11,5	6,9
Totaal	100,0	100,0

Bron: GBA Schiedam

De woon- en burenoverlast, het alcoholmisbruik in en buiten de horeca en de illegale hennepteelt is niet alleen toe te schrijven aan Arbeidsmigranten. Voor deze aandachtsgebieden hanteert de gemeente een handhavingsbeleid en handhavingsarrangementen, die voor alle inwoners en bezoekers van Schiedam van toepassing zijn.

Knelpunt 3. Ontbreken van een centraal meldpunt woonoverlast

In Schiedam wordt gewerkt aan het opzetten van een 'Klant Contact Centrum' conform de landelijke ontwikkeling van @antwoord.. Het past in de lijn van deze ontwikkeling om het meldpunt overlast en overbewoning op termijn onder te brengen in het KCC. Realisering van het KCC vindt echter pas plaats eind 2015. Tot die tijd zou er een andere oplossing gevonden moeten worden.

4. Alternatieve huisvesting

Met de vaststelling van het kamerverhuurbeleid is gesteld dat het beleid om overbewoning tegen te gaan en spreiding van kamerverhuurbedrijven te bevorderen er waarschijnlijk toe leidt dat er een tekort aan legale huisvesting voor tijdelijke buitenlandse werknemers zal ontstaan. Om te voorkomen dat illegale kamerverhuur hierin gedijt, is naar alternatieve mogelijkheden gezocht.

4.1 Gemeentelijke verantwoordelijkheid?

De primaire verantwoordelijkheid voor de huisvesting van de groep die via een werkgever naar Nederland is gekomen, ligt bij de werkgever. De gemeente heeft een regisseursrol in het erkennen van arbeidsmigranten als doelgroep van woonbeleid. Daarnaast draagt de gemeente zorg voor de kwaliteitswaarborg en is zij toezichthouder op de veiligheid van de huisvesting. Schiedam heeft zich met de vaststelling van het flankerend beleid uitgesproken dat er gezocht moet worden naar alternatieve huisvesting. Werkgevers spelen hierbij een belangrijke rol, omdat zij vaak zelf woonruimte zoeken en/of aanbieden aan arbeidsmigranten. Inmiddels zijn afspraken gemaakt tussen de uitzendbranche, de werknemersorganisaties, de Stichting Naleving CAO voor Uitzendkrachten (SNCU), WWI en de VROM-Inspectie over de kwaliteit van de huisvesting en aanpalende voorwaarden.

4.2 Wat is fatsoenlijke huisvesting?

De kwaliteit van huisvesting is vergroot door middel van certificering. De brancheverenigingen VIA, ABU en NBBU hebben hiervoor de Stichting Keurmerk Internationale Arbeidsbemiddeling (SKIA) en Certified Flex Home opgericht. Deze instellingen certificeren de huisvestingslocaties van de aangesloten uitzendbureaus. De afdeling Veiligheid heeft contact gelegd met de brancheverenigingen VIA en ABU/NBBU over het SKIA en Certified Flex Home. De gemeente Schiedam heeft toegang tot het SKIA-huisvestingsregister. Er zijn 16 huisvestingslocaties in Schiedam geregistreerd in het SKIA-huisvestingsregister en 18 certificeringen in Certified Flex Home. Dat maakt het totaal van 34 gecertificeerde huisvestingslocaties. In de praktijk is gebleken dat tot nu toe slechts 7 panden naast een certificering ook in het bezit zijn van een onttrekkingsvergunning. Het hebben van een certificering van de Branchevereniging, ontslaat de uitzendbureaus echter geenszins van het aanvragen van een onttrekkingsvergunning. Dit punt wordt in de communicatie met de uitzendbureaus nadrukkelijk besproken.

Om de kwaliteit van de huisvesting van arbeidsmigranten te verhogen, sluit Schiedam, bij voorkeur in samenwerking met Rotterdam en Vlaardingen, een convenant met de uitzendbureaus, hierin zijn criteria voor een goede en veilige huisvesting vastgelegd.

Intussen werkt Schiedam mee aan de VIA-pilot om te onderzoeken of een dergelijk keurmerk bijdraagt aan het beoogde doel.

Vertegenwoordigers van de afdeling Veiligheid hebben gesproken met vertegenwoordigers van de ABU en VIA over het concept Convenant Huisvesting Uitzendmigranten. Tijdens het overleg met de uitzendbureaus van 25 januari 2010 is dit conceptconvenant besproken en is er afgesproken dat de gemeente dit samen met de vertegenwoordigers van de ABU en VIA uit gaat werken.

Knelpunt 4. Certificering versus onttrekkingsvergunning

In de praktijk blijkt dat 34 panden voorzien zijn van een certificering. Hiervan zijn er 27 niet in het bezit zijn van een onttrekkingsvergunning. Dit wordt veroorzaakt, doordat certificering en onttrekkingsvergunning twee los van elkaar staande regelingen zijn met eigen criteria. De onttrekkingsvergunning is de wettelijke regeling.

4.3 Alternatieven

Er zijn in de afgelopen periode diverse mogelijkheden voor alternatieve huisvesting onderzocht. Dat dit een moeilijke weg is blijkt uit het feit dat het nadrukkelijk aandacht krijgt in het Plan van Aanpak van VROM.

4.3.1 Tijdelijke verhuur van slooppanden

In Rotterdam hebben de gemeente en corporaties een convenant gesloten om slooppanden voor tijdelijke huisvesting ter beschikking te stellen. Tot voor kort waren er in Schiedam geen mogelijkheden voor tijdelijke verhuur van slooppanden. In juni 2010 is besloten om het te slopen complex aan het Dr. Wibautplein te onderzoeken of hier mogelijkheden zijn voor tijdelijke verhuur. In september 2010 wordt hier een besluit over genomen.

4.3.2 Leegstaande kantoorpanden

De gemeente is bereid juridische medewerking te verlenen zodat de mogelijkheid ontstaat de (deels) leegstaande kantoorpanden Torendijk en Westpoint te gebruiken voor huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten.

Tijdens het overleg met de uitzendbureaus van 28 september 2009 is vastgesteld dat de kantooreigenaren bereid zijn kantoorpanden geschikt te maken voor tijdelijke huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten. De uitzendbureaus inventariseren de omvang van de huisvestingsbehoefte. Bij een concrete vraag over aantallen wordt onderzocht welke locatie(s) in aanmerking komen. Nadat er een concrete aanvraag van de uitzendbureaus ligt en een kantoorpand is gevonden dat geschikt is te maken voor tijdelijke bewoning, kan dit plan worden uitgewerkt. Dat houdt eveneens in dat er een bestemmingswijziging dient te worden aangevraagd, hetgeen 6 á 9 maanden duurt. Na de noodzakelijke woonaanpassingen kan de extra huisvesting Arbeidsmigranten plaatsvinden. Tijdens het overleg met de uitzendbureaus van 25 januari 2010 is besloten te onderzoeken of het leegstaande kantoorpand Westpoint geschikt gemaakt kan worden voor tijdelijke bewoning. Hiervoor is een bezoek van 3 uitzendbureaus met de eigenaar aan het pand georganiseerd. De mogelijkheid is op dit moment nog in onderzoek, waarbij drie uitzendbureaus serieuze belangstelling hebben en de verhuurder de mogelijkheden voor het ombouwen van het pand heeft onderzocht. Het kantoorpand Torendijk heeft inmiddels een andere bestemming gekregen.

4.3.3 Braakliggende terreinen voor containerwoningen

Bij het verschijnen van de beleidsnota werd al aangegeven dat er geen geschikte locatie voorhanden is in Schiedam. Dit is in de afgelopen periode niet gewijzigd.

Knelpunt 5. Huisvesting

Er zijn tot nog toe onvoldoende alternatieven voor huisvesting gerealiseerd. Vanuit de uitzendbureaus blijft de vraag naar meer huisvestingsmogelijkheden actueel.

5. Welzijnsbeleid

In het flankerend beleid neemt het welzijnsbeleid in brede zin een belangrijke plaats in. Want of het nu om Nederlanders, autochtonen dan wel allochtonen, of tijdelijke arbeidsmigranten gaat, zaken als ontspanning, onderwijs, educatie en participatie zijn voor elk mens belangrijk. Het is daarbij van belang om stil te staan bij de vraag welke wensen en behoeften de arbeidsmigranten zelf hebben. Vervolgens komen inburgering en het leren van de Nederlandse taal aan bod en dan vooral het onderwijs voor kinderen.

5.1 Behoeften van tijdelijke arbeidsmigranten

In juli 2009 is in opdracht van CMO-Stimulans voor de gemeente Schiedam door een stagiaire van de Hogeschool onderzoek verricht naar de wensen en behoeften van de Oost-Europese arbeidsmigranten en naar het integratieproces van deze doelgroep: 'Poolshoogte nemen in Schiedam, een onderzoek naar de Oost-Europese migranten in Schiedam'. In dit onderzoek zijn knelpunten en kansen aan de orde gesteld met betrekking tot de integratie van de Midden- en Oost-Europese arbeidsmigranten in de samenleving.

- Steun bij de werkzaamheden in de vorm van begeleiding en opleiding,
- Meer wegwijs in de sociale kaart van de verblijfplaats,
- Betere adviezen over de sociale voorzieningen, zoals verzekeringen en huisvesting
- Inwerktrajecten,
- Meertalig zijn, het kunnen spreken van zowel Poolse, Nederlandse als de Engelse taal

Om tot een beter inzicht te komen, is een aantal sleutelfiguren en een aantal arbeidsmigranten geïnterviewd. De categorie geïnterviewden is beperkt tot Poolse arbeidsmigranten vanwege het tijdsbestek en de moeilijke bereikbaarheid van andere groeperingen. In het slotadvies van het rapport zijn 4 speerpunten geformuleerd, om de werk-, woon- en leefomgeving van de arbeidsmigranten verder te verbeteren. De speerpunten zijn:

- Samenwerking
- Huisvesting
- Arbeidsomstandigheden
- Sociale contacten

5.2 Inburgering / Nederlandse taal

De gemeente zal de in Schiedam verblijvende opvoeders onder tijdelijke arbeidsmigranten actief informeren over de mogelijkheden die er zijn om een inburgeringstraject te volgen.

De gemeente zal in het kader van het convenant met Rotterdam en Vlaardingen proberen met de uitzendbureaus een inburgeringaanbod voor tijdelijke arbeidsmigranten te realiseren.

In het eerste kwartaal van 2010 hebben 8 uitzendbureaus informatie ontvangen over de mogelijkheden omtrent inburgering met het verzoek dit onder de aandacht te brengen van de Arbeidsmigranten die bij het uitzendbureau ingeschreven staan. Het uitzendbureau Axidus verwijst de uitzendkrachten door naar Stichting Nederlands Pools Centrum voor Cultuur en Educatie te Rotterdam, Exotic Green verzorgt via haar eigen academie NT2-taallessen. De overige uitzendbureaus bieden hun uitzendkrachten taal- en inburgeringcursussen op basis van vrijwilligheid aan. De gemeente kan de kosten van deze cursussen in bepaalde gevallen financieren.

Opvoeders met kinderen of laagopgeleide werkenden kunnen (indien zij daar interesse in hebben) een inburgeringstraject volgen. In de voorgaande collegeperiode is besloten om deze doelgroep na een half jaar inschrijving in de GBA een aanbod te doen. Daarnaast moeten zij ingeschreven staan bij de IND. De eigen bijdrage was aanvankelijk € 100,- per persoon. In 2009 zijn 28 arbeidsmigranten met een inburgeringstraject gestart, waarvan 21 uit Polen en 5 uit Bulgarije. In

2010 zijn de regels versoepeld. Tot en met 2009 lag de focus van het beleid bij inburgeringsplichtigen. Aangezien dit aantal sterk is afgenomen richt de gemeente zich nu op zogenaamde inburgeringsbehoefte of vrijwilliger inburgeraars. Een eigen bijdrage voor vrijwilliger inburgering is niet langer aan de orde. Ten aanzien van de GBA inschrijving geldt nog steeds dat deze randvoorwaardelijk is. Niet zozeer de duur van de inschrijving maar de intentie van de arbeidsmigrant om langdurig in Schiedam te verblijven is van belang bij de beoordeling om wel of geen voorziening aan te bieden. Deze aanpak betekend dat MOE-landers in de reguliere wervingsactiviteiten zijn opgenomen, dat er specifiek wordt geworven en dat via werkgevers (in de tuinbouw) taaltrajecten worden aangeboden.

Vanaf mei 2010 is de aandacht uitgegaan naar een actieve benadering van de arbeidsmigranten uit de MOE-landen. Dit paste binnen de nieuwe aanpak van de gemeente om ook de inburgeringsbehoefte (mensen die niet verplicht zijn) actief te werven voor taaltrajecten. Dit betekent dat niet alleen arbeidsmigranten met kinderen een aanbod kunnen krijgen maar ook werkenden. Voor 2011 is het inburgeringsbudget van het rijk echter aanzienlijk gekort. Als gevolg hiervan is een heroriëntatie op doelgroepen noodzakelijk. Op basis van de wet rust er een verplichting om in ieder geval inburgeringsplichtige nieuwkomers te bedienen. Dit betreffen niet de Oost-europese arbeidsmigranten, omdat de inburgeringsplicht niet geldt voor personen die onderdanen zijn van een lidstaat van de Europese Unie. Het resterende budget kan ingezet worden voor overige doelgroepen waaronder mogelijk MOE-landers.

Knelpunt 6. Inburgering

In 2010 heeft de gemeente breed ingezet op de werving van Moelanders. De mogelijkheid hiertoe was ontstaan omdat de focus verschoof van inburgeringsplichtigen naar vrijwillige inburgering. Voor 2011 is het inburgeringsbudget van het rijk echter aanzienlijk gekort. Als gevolg hiervan is een heroriëntatie op doelgroepen noodzakelijk. Op basis van de wet rust er een verplichting om in ieder geval inburgeringsplichtige nieuwkomers te bedienen. Dit betreffen niet de Oost-europese arbeidsmigranten. Het resterende budget kan ingezet worden voor overige doelgroepen waaronder mogelijk MOE-landers.

Knelpunt 7. Inhoud Inburgeringstraject

Het formele inburgeringstraject inclusief het officiële inburgeringsexamen duurt voor sommige inburgeringsbehoefte te lang en is te moeilijk. De lat ligt voor deze mensen te hoog. Zij haken dan ook af. De mogelijkheid van kleinere, meer passende trajecten worden bekeken. Knelpunt daarbij is de Rijksfinanciering van uitsluitend officiële inburgeringsexamens.

5.3 Onderwijs voor de kinderen van tijdelijke arbeidsmigranten

Voor leerlingen in de leeftijd 6 t/m 12 jaar, die pas in Nederland wonen of geen of onvoldoende Nederlands spreken, kent Schiedam de Centrale Opvang Nieuwkomers (CON). Sinds 2008 is er een sterke toename van nieuwkomers (6 t/m 12 jaar) uit de MOE-landen. Eind maart 2010 was 60% van de nieuwkomers van herkomst Bulgars of Pools.

In verband met de toename van nieuwkomers uit de Midden- en Oost Europese landen is er in november 2009 naast een CON-lespunt in Nieuwland ook een instroomproject in Oost gestart. Voor Oost is gekozen omdat er juist uit die wijk veel arbeidsmigranten met kinderen op de wachtlijst stonden voor het CON project. Tot augustus 2010 was het zo dat kinderen een halve dag Nederlands onderwijs volgden bij het CON en daarnaast een halve dag les op een basisschool. Vanaf schooljaar 2010-2011 werkt het CON met voltijds opvanggroepen die worden aangeboden op een basisschool in Nieuwland (Het Startblok) of in Oost (De Peperklip). De halve dagopvang

komt daarmee op termijn te vervallen. Bij de leerlingen uit de MOE-landen is veelal sprake van een gebrekkige schoolloopbaan in eigen land, vooral bij de Bulgaarse leerlingen. In een aantal gevallen is verwijzing naar het speciaal basisonderwijs dan ook noodzakelijk.

De gemeente zal een overleg met de basisscholen en het Centrale Opvang Neveninstromers (CON) bijeenroepen om tot onderlinge informatie-uitwisseling te komen, teneinde alle leerplichtige kinderen van tijdelijke arbeidsmigranten in de schoolbanken te krijgen. Daarnaast zullen de arbeidsmigranten met kinderen over het Nederlandse onderwijssysteem geïnformeerd worden.

Er vindt 4x per jaar overleg plaats met de werkgroep Zorg waar behalve vertegenwoordigers van de gemeente ook vertegenwoordigers van de schoolbesturen zitting in hebben. Voor zover kinderen van arbeidsmigranten staan ingeschreven in het GBA, zijn zij in beeld bij leerplichtambtenaren van de gemeente. Deze kinderen worden opgeroepen om onderwijs te volgen. Wanneer het gaat om kinderen van arbeidsmigranten die niet in het GBA staan ingeschreven, kunnen instellingen in de stad signalen doorgeven aan Leerplicht. Wanneer leerplichtambtenaren signalen krijgen, maken ze hiervan een melding bij het interventieteam. Het aantal signalen dat leerplichtambtenaren bereikt is echter beperkt. Dit komt mede doordat zorginstellingen niet altijd melding doen omdat men wil dat mensen voor zorg bij hen komen. Wanneer het interventieteam wordt ingeschakeld kan dit immers betekenen dat mensen bijvoorbeeld snel gaan verhuizen.

Voor kinderen in de basisschool leeftijd is goede opvang voorhanden. De afgelopen periode is echter gebleken dat er bij de opvang van de leerlingen tussen de 12 en 18 jaar, die uit het buitenland komen en de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen, niet altijd op korte termijn opvang aanwezig is. De Internationale Schakelklas (ISK) van het College VOS waar de leerlingen voor voortgezet onderwijs heen gaan, blijkt grote moeite te hebben om alle leerlingen (met name uit MOE landen) te plaatsen. De druk op deze voorziening neemt toe door het grote aantal aanmeldingen. Leerlingen van 16/17 jaar en ouder passen eigenlijk niet binnen de ISK omdat zij niet doorstromen naar het voortgezet onderwijs. Voor hen worden momenteel alternatieve trajecten gezocht. In samenwerking met Werk & Inkomen zijn bijvoorbeeld enkele trajecten ingekocht die voorbereiden op de AKA opleiding voor anderstaligen. Een geschikt aanbod dat leidt tot een startkwalificatie is voor deze kwalificatieplichtige leerlingen momenteel niet beschikbaar. Jongeren van 18 jaar of ouder kunnen een inburgercursus doen, maar dit leidt niet tot een startkwalificatie. Op MBO niveau is er de opleiding AKA anderstaligen, maar deze is alleen op niveau 1 en leidt dus ook niet tot een startkwalificatie. De cijfers over voortijdig schoolverlaten zullen bij een blijvende instroom van MOE landers in het GBA dus stijgen, zonder dat Schiedam hier iets aan kan doen. De gemeente Schiedam zal over deze problematiek met de scholen en met de regiogemeenten gaan overleggen

Knelpunt 8. Onvoldoende onderwijsmogelijkheden leerlingen 12 -18 jaar

De afgelopen periode is gebleken dat er bij de opvang van de leerlingen tussen de 12 en 18 jaar, die uit het buitenland komen en de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen, niet altijd op korte termijn opvang aanwezig is.

5.4 Participatie / activiteiten in de wijk

Voor het project 'Welkom in Oost', dat arbeidsmigranten in contact wil brengen met hun omgeving, wordt een eenmalige bijdrage verstrekt.

Het doel van het project 'Welkom in Oost' is Arbeidsmigranten ondersteunen en begeleiden met betrekking tot informatieverstrekking en een activiteitenaanbod. Oost is een wijk met een hoge verhuisgeneigdheid. Dit komt niet ten gunste van de sociale cohesie. Door arbeidsmigranten te betrekken bij de wijk en hun omgeving wordt getracht de sociale cohesie te vergroten. Dit wordt op diverse manieren vormgegeven.

- Er is een FNV spreekuur voor Polen in het wijkcentrum Oost op woensdagavond, waar zij informatie kunnen krijgen over werk, inkomen, belasting e.d. Het spreekuur krijgt steeds meer bekendheid en gemiddeld zijn er 6 tot 10 bezoekers die informatie in het Nederlands, Pools of Russisch kunnen krijgen. De volgende stap is uitbreiding met een spreekuur voor Bulgaren.
- Er is een Poolse flyer gemaakt met informatie.
- Er zijn informatieavonden over diverse onderwerpen
- Er zijn uitwisseling- en ontmoetingsbijeenkomsten met de wijk
- Er zijn Nederlandse lessen

Er worden verbindingen gelegd tussen de mensen uit de wijk en de Arbeidsmigranten. Hiervoor is naast een Poolse en een Bulgaarse avond, een barbecue georganiseerd om de dialoog tussen de wijkbewoners en de Arbeidsmigranten op gang te brengen. Het doel hiervan is onderling begrip tussen de mensen te kweken in de hoop dat men elkaar makkelijker gaat aanspreken.

Het informatiepakket, met informatie over de leefregels en voorzieningen in Wijk Oost-Schiedam is sinds september 2010 beschikbaar. Dit pakket is samengesteld in samenwerking met SWS en de Poolse vrijwilligerster, die wekelijks op de donderdagavond zitting heeft bij het Pools loket in de Stadswinkel. De inhoud, zowel voor Poolse als Bulgaarse arbeidsmigranten, bestaat uit informatie over onderwijs en inburgeringmogelijkheden. De SWS laat flyers uitdelen in Poolse winkels met de boodschap dat de SWS in de wijk actief is en ingaat op de vragen op sociaal gebied. Er worden ook contacten met Bulgaren, Roemenen en Roma's gelegd.

Knelpunt 9. Aflopen project 'Welkom in Oost'

Het project 'Welkom in Oost' is opgenomen in het wijkactieprogramma 'Oost voor Elkaar'. Om het project 'Welkom in Oost' mogelijk te maken zijn in 2010 extra uren ingekocht bij SWS bovenop het reguliere pakket. In 2011 zijn geen middelen beschikbaar om dit project voort te zetten. Kosten hiervoor zijn € 50.000,-

5.5 Verdringingseffecten / aandacht voor sociaal zwakkeren

Er zijn geen signalen dat het strengere kamerverhuurbeleid leidt tot het sluiten van kamerverhuurbedrijven waarbij mensen dakloos worden. Hiermee is het mogelijke knelpunt dat in de nota is opgenomen tot nu toe niet aan de orde geweest.

6. De sociaal-economische positie van tijdelijke arbeidsmigranten

Schiedam is voor de tijdelijke arbeidsmigranten uit Midden en Oost-Europa vooral een woongemeente. Zeker voor hen die onder contract bij een uitzendbureau staan, geldt dat ze buiten de gemeente Schiedam in met name de tuin- en kasbouw werken. In het flankerend beleid is de sociaal-economische positie van de arbeidsmigrant een belangrijk onderwerp van aandacht. Hierbij wordt gedacht aan goed werkgeverschap van de werkgevers, dan wel de uitzendbureaus. Maar ook de gemeente kan een zet in de goede richting geven, waarbij de regionale aanpak niet uit het oog moet worden verloren.

6.1 Schets van de situatie

De gemeente Schiedam ontvangt via diverse kanalen informatie om meer inzicht te krijgen:

1. Via het interventieteam

Het Interventieteam bezoekt regelmatig panden waarbij sprake is van woonoverlast en overbewoning. De personalia van de in het pand aangetroffen arbeidsmigranten worden door het team genoteerd en in RIS geregistreerd. Het RIS systeem is een geautomatiseerd systeem om huisbezoeken te registreren, de daaruit vrijgekomen informatie te structureren en de uit de bezoeken voortkomende acties te monitoren en sturen middels prestatieafspraken.

2. Via overleg met de uitzendbureaus.

De gemeente Schiedam heeft per kwartaal een overleg met de uitzendbureaus die arbeidsmigranten huisvesten in Schiedam. De gemeente Schiedam heeft toegang tot het SKIA-huisvestingsregister. Er zijn 16 huisvestingslocaties in Schiedam gecertificeerd in het SKIA-huisvestingsregister en 18 in Certified Flex Home, in totaal 34 gecertificeerde huisvestingslocaties.

3. De gemeente ontvangt van de Belastingdienst de aanvragen van Sofi/BSN-nummers van arbeidsmigranten;

Aantal aanvragen van SOFI/BSN-nummers van arbeidsmigranten

Nationaliteit	2008	2009	1 ^o helft 2010
Bulgarije	26	119	
Hongarije	13	60	5
Letland	2	19	3
Polen	129	209	85
Roemenië	1	2	-
Tsjechië	-	1	1
Totaal	171	410	94

Bron: Belastingdienst

4. De gemeente ontvangt van de UWV Werkbedrijf de tewerkstellingsvergunningen van arbeidsmigranten. In 2008 zijn er 75 tewerkstellingsvergunningen in Schiedam verleend., in 2009 zijn er 46 verleend. Dit staat los van het feit of zij wel of niet werkzaam zijn in Schiedam.
5. De gemeente ontvangt van de Arbeidsinspectie/Westland Interventieteam de huisvestingsgegevens van de Arbeidsmigranten opgegeven tijdens de werkplekcontroles. Er hebben 27 arbeidsmigranten een huisvestingslocatie in Schiedam opgegeven tijdens een werkplekcontrole van het Arbeidsinspectie Westland Interventieteam
6. De gemeente ontvangt van de Kamer van Koophandel de inschrijvingen van de zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) uit de MOE-landen.

Aantal ZPP-inschrijvingen van arbeidsmigranten naar nationaliteit

Nationaliteit	2008	2009
Bulgarije	17	32
Hongarije	-	1
Polen	4	7
Roemenië	1	4
Totaal	22	44

Bron: Kamer van Koophandel

Bulgaarse- en Roemeense arbeidsmigranten kunnen, indien zij alleen zijn ingeschreven bij het GBA, geen aanspraak maken op allerlei gemeentelijke voorzieningen, zoals ziektewet of de bijstand. Na inschrijving bij het GBA dienen zij zich te laten registreren bij de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND). Bij de Sociaal Raadslieden melden zich incidenteel Bulgaren die niet weten dat zij geen beroep kunnen doen op gemeentelijke voorzieningen.

6.2 De uitzendbranche

De Stichting Naleving CAO voor Uitzendkrachten (SNCU) is een samenwerkingsverband van werkgevers- en werknemersorganisaties in de uitzendbranche. Binnen de SNCU stimuleren en controleren deze partijen de naleving van de CAO's binnen de uitzendbranche. Door de SNCU is geconstateerd dat er steeds meer meldingen komen over misstanden in de uitzendsector. In 2009 heeft de organisatie een meldpunt ingesteld met Pools sprekende medewerkers. Zij kregen toen 700 procent meer meldingen binnen.

De gemeente Schiedam heeft regelmatig overleg met de uitzendorganisaties die in de gemeente actief zijn en houdt op deze manier contact met deze groep.

6.3 Criteria voor goed werkgeverschap

Het interventieteam zal nadrukkelijker dan nu het geval is ook op aspecten van goed werkgeverschap letten en de bevoegde instanties daarover bij tekortkomingen informeren.

De gemeente streeft er naar in samenwerking met Rotterdam en Vlaarding en een convenant af te sluiten met de brancheverenigingen over 'goed werkgeverschap'.

De medewerkers van het Interventieteam zijn door de Sociale Inlichtingen en Opsporings Dienst (SIOD) voorgelicht om te letten op signalen van illegale tewerkstelling, identiteit- en documentfraude en onderbetaling (Wet Minimumloon). Het Interventieteam heeft zijn controlelijst aangepast op deze aspecten. De controles hierop vinden tijdens de huisbezoeken plaats door de loonstroken en identiteitspapieren te controleren. Uit de loonstroken kan onderbetaling blijken. Daarnaast komt het voor dat uitzendbureaus de identiteitspapieren van arbeidsmigranten innemen. De gemeente heeft hierin een signalerende rol. De signalen worden doorgegeven aan de SIOD. Het Interventieteam heeft vanaf 1 juni 2009 inmiddels 11 adressen doorgegeven waarbij vermoedelijk sprake is van illegale tewerkstelling (van Bulgaarse werknemers). De SIOD doet nader onderzoek naar deze misstanden.

De gemeente Schiedam heeft van de brancheverenigingen VIA en ABU een concept Convenant Huisvesting Uitzendmigranten ontvangen. Vertegenwoordigers van de projectgroep Arbeidsmigranten overleggen met de uitzendbranche welke aspecten van goed werkgeverschap er in dit convenant opgenomen kunnen worden.

6.4 Uitzendbureaus in Schiedam

Er vindt een kwartaaloverleg met uitzendbureaus plaats, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde komen: huisvestingsituatie, (woon)overlast, goed werkgeverschap, betrokkenheid van de uitzendbureaus bij het flankerend beleid.

Vanaf september 2009 vindt uitzendoverleg plaats met 8 uitzendbureaus die arbeidsmigranten huisvesten in Schiedam. Hieruit zijn actiepunten geformuleerd ten aanzien van alternatieve huisvesting, inburgering, woonoverlast en werkgeverschap. Er vinden positieve ontwikkelingen

plaats op het gebied van de duidelijkheid over het aantal huisvestingsplaatsen en goed werkgeverschap. In 2010 is in het overleg aandacht besteed aan het concept convenant Huisvesting Arbeidsmigranten, onderzoek naar extra huisvestingsmogelijkheden in lege kantoorpanden, parkeerbeleid en welzijnsbeleid.

6.5 Vertegenwoordiging van werknemers

Er is geen vertegenwoordiging van werknemers in de diverse overlegstructuren. Het verstevigen van de positie van MOE-landers in hun relatie met de overheid is een aandachtspunt in het plan van aanpak van het rijk. Voor de Polen wordt in Nederland op dit moment door een werkgroep van vertegenwoordigers gewerkt aan toetreding tot het Landelijk Overleg Minderheden. Vanuit de andere gemeenschappen is nog geen initiatief genomen.

6.6 Gemeente als opdrachtgever

De gemeente overlegt met Vlaardingen en Maassluis om in het gezamenlijke inkoop- en aanbestedingsbeleid vast te leggen dat alleen wordt samengewerkt met uitzendbureaus, die zijn aangesloten bij een erkende branchevereniging.

Overleg met Vlaardingen en Maassluis heeft er toe geleid dat afspraken zijn opgenomen in het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

7. Communicatie

Schiedam heeft te maken met een sterke toename van tijdelijke arbeidsmigranten. Er zijn daarbij diverse partijen in beeld die bij een goed communicatiebeleid bediend moeten worden: de arbeidsmigranten, de huisvesters, uitzendbureaus en werkgevers, de buurt en de gemeente Schiedam. Het is van belang dat deze partijen elkaar weten te vinden en onderling informatie uitwisselen. Voor de gemeente Schiedam ligt er een opgave om zo goed mogelijk te communiceren met alle partijen en te bevorderen dat zij ook met elkaar in contact komen en blijven.

7.1 Tijdelijke arbeidsmigranten

Er komt een informatiepakket in het Pools, waarin behalve basisinformatie over Schiedam ook informatie staat over onderwijs en inburgering. Op de website van de gemeente Schiedam komt deze informatie op een speciale Poolse pagina. Er komt een proef van een half jaar waarbij in de Stadswinkel op donderdagavond een Pools loket geopend is tussen 19.00 en 20.00 uur.

Het informatiepakket 'Welkom in Oost' is in september 2010 geplaatst op de gemeentelijke website. Er is een pakket samengesteld, op basis van vragen die binnen kwamen, met informatie over wonen en leven in Schiedam-Oost. De teksten zijn vertaald in het Pools. Naast de plaatsing op de gemeentelijke website, wordt dit pakket uitgedeeld bij de panden met een onttrekkingsvergunning.

Met ingang van januari 2010 is gestart met de proef van een Pools Loket in de Stadswinkel. Op donderdagavond is een Poolse vrijwilligster aanwezig die landgenoten zoveel mogelijk op weg helpt binnen (de procedures van) de gemeente Schiedam en daarbij ook als tolk fungeert. Gezien de beschikbaarheid van deze vrijwilligster is de pilot-periode verkort tot drie maanden waarbij geïnventariseerd is in hoeverre er in een behoefte wordt voorzien. Tijdens deze periode heeft afstemming plaats gevonden met het FNV-meldpunt in Oost.

Het primaire doel van de proef was om na te gaan in hoeverre er behoefte is aan een permanent informatieloket in het gemeentehuis voor Poolse inwoners in Schiedam. De Poolse vrijwilliger heeft na afloop van de pilot-periode een evaluatie notitie opgesteld. Resultaten, conclusies en aanbevelingen zijn:

- Na een voorzichtige start vanaf 07-01-10 steeg het aantal bezoekers vanaf 11-02-10 nadat het Poolsloket meer bekendheid had verkregen. Het totaal aantal bezoekers in de 3 maanden bedroeg 33. De meeste vragen gingen over Nederlandse taal cursus (11), Mogelijkheden voor huur//zorgtoeslag (8) en woningzoekende of reactie op woningaanbod (6). Er zijn totaal 81 vragen behandeld.
- Er is behoefte aan een permanent informatie loket voor Poolstalige inwoners. Aanbeveling is om dat te beginnen in wijkcentrum Oost.
- Verzorg een breder informatie pakket voor de Poolstalige inwoners, zodat ook gewerkt kan worden aan een intensievere begeleiding.

De Stadswinkel vindt de proef geslaagd, maar constateert dat het aan middelen ontbreekt om deze proef om te zetten als structureel onderdeel van de Stadswinkel.

Knelpunt 10. Ontbreken middelen voor permanent Pools loket

De proef van 3 maanden met een Pools loket in de Stadswinkel is geslaagd. Binnen deze proef hielp een Poolse vrijwilliger landgenoten op weg binnen de gemeente. De Stadswinkel constateert echter dat het aan middelen ontbreekt om de proef om te zetten in een structureel onderdeel van het dienstenaanbod.

7.2 Huisvesters, uitzendbureaus en werkgevers

Verdere expertisevorming is nodig, zowel op landelijk als op lokaal en regionaal niveau. Om daar aan te kunnen bijdragen, wil de gemeente Schiedam als daar aanleiding toe bestaat, een expertisebijeenkomst organiseren. De aard en het doel van deze bijeenkomst hangen af van de behoefte en de urgentie.

Er is geen expertmeeting georganiseerd. Er was aanvankelijk € 15.000,- gereserveerd voor een expertmeeting. Dit budget is echter ingezet voor de handhavingscapaciteit. Er is wel sprake geweest van kennisuitwisseling, met name met de convenantpartners Rotterdam en Vlaardingen.

7.3 Buurtbewoners

Op de gemeentelijke website komt een overzicht van adressen, waarvoor een onttrekkingvergunning is aangevraagd, cq. is verleend. Bij verleende vergunningen is tevens het maximaal aantal toegestane kamerbewoners vermeld.

De adressen waarvoor een onttrekkingvergunning is aangevraagd en verleend voor de huisvesting van meer dan 4 personen worden gecontroleerd door de brandweer en de gemeente op grond van de bestaande regelgeving. De adressen waarvoor geen onttrekkingvergunning is aangevraagd en waar arbeidsmigranten worden gehuisvest worden gecontroleerd. Voor die adressen waarvoor geen legalisatie mogelijk is wordt een handhavingstraject worden gestart.

Vanaf februari 2008 tot 23 augustus 2010 zijn er 175 vergunningen aangevraagd. Er zijn in deze periode 139 vergunningen verleend. Vanaf februari 2010 staat op de website van de gemeente Schiedam een overzicht van de adressen, waarvoor een onttrekkingvergunning is verleend.

Overzicht aantal aangevraagde en verleende onttrekkingsvergunningen (stand per 23-8-2010)

Vergunning verleend	139
Vergunning geweigerd	15
Vergunning buiten behandeling	7
Aanvraag in behandeling	5
Totaal vergunningen aangevraagd	175

Bron: Gemeente Schiedam, afdeling Vergunningen en Handhaving

8. Conclusies en aanbevelingen

8.1 Algemeen

In november 2008 heeft de gemeenteraad ingestemd met de nota (Tijdelijk) Thuis in Schiedam. Deze nota omvat voorstellen voor een flankerend beleid ten aanzien van tijdelijke arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa. De evaluatie van dit flankerend beleid laat zien dat er een flinke slag is gemaakt binnen de gemeente Schiedam met het onderwerp. Op alle fronten is actie ondernomen en dit heeft ook tot resultaten geleid. Geconstateerd kan worden dat er echter ook nog veel gedaan moet worden. Daarnaast is recent gebleken dat het onderwerp arbeidsmigranten zowel nationaal als regionaal veel aandacht krijgt. Belangrijkste reden hiervoor is de geconstateerde en verwachte toename van het aantal arbeidsmigranten en de daarmee samenhangende groter wordende problematiek.

Aanbeveling: Geadviseerd wordt de integrale aanpak van arbeidsmigranten te continueren.

Een belangrijk onderdeel in de aanpak van overlast is het interventieteam. Reeds sinds 2005 is het interventieteam één van de instrumenten om hulpverlening achter de voordeur aan te kunnen bieden – aan hen die deze hulpverlening niet kunnen of willen zoeken – en om woonoverlast tegen te gaan. Het betreft een samenwerkingsverband van verschillende organisaties, zoals gemeente, politie en de woningcorporatie. Met behulp van het Interventieteam is de operationele aanpak van woonoverlast goed georganiseerd. Per 1 juni 2009 is het Interventieteam ondergebracht bij de Lichtblauwe Brigade.

Aanbeveling: Geadviseerd wordt om het werkwijze met het Interventieteam te continueren.

8.2 Naar aanleiding van geformuleerde knelpunten:

Vanuit de diverse onderwerpen genoemd in de evaluatie zijn knelpunten naar voren gekomen.

Deze knelpunten worden hierna opgenoemd waarbij een aanbeveling wordt gedaan.

Knelpunt 1. Onvoldoende zicht op de doelgroep

Aanbeveling: Om meer zicht te krijgen op de problematiek zullen afspraken worden gemaakt waar mogelijk met uitzendbureaus, bijvoorbeeld in een convenant

Knelpunt 2. Handhaving

Aanbeveling: De evaluatie van de onttrekkingsvergunning en voorstellen tot aanpassing van het Uitvoeringsbesluit kamerverhuur gemeente Schiedam zijn in een aparte beleidsnota opgenomen. Hiermee samenhangend wordt tevens een nota Handhaving Kamerverhuur opgesteld. Hierin wordt ook de invoering van de bestuurlijke boete opgenomen.

Knelpunt 3. Ontbreken van een centraal meldpunt woonoverlast

Aanbeveling: Om meer inzicht te krijgen in de (woon)overlast van arbeidsmigranten in het bijzonder, maar ook in overlast in het algemeen, wordt geadviseerd een Centraal Meldpunt Overlast in Schiedam in te stellen en dit onder te brengen bij het in 2015 op te richten Klant Contact Centrum. Tot die tijd moet op korte termijn gezocht worden naar een alternatief. De problematiek van overlast is breder dan de (woon)overlast van arbeidsmigranten en daarmee samenhangend het instellen van een Centraal Meldpunt. Hiermee samenhangend wordt ook geadviseerd om breder beleid te gaan ontwikkelen op het gebied van (woon)overlast.

- Knelpunt 4.
Aanbeveling: Certificering versus onttrekkingsvergunning
Waar actief geconstateerd wordt dat een onttrekkingsvergunning ontbreekt wordt al gehandhaafd. Daarnaast worden de uitzendbureaus voortdurend gewezen op de verplichting tot het aanvragen van een onttrekkingsvergunning.
- Knelpunt 5.
Aanbeveling: Alternatieve huisvesting
Alle medewerking te verlenen om de huisvesting in het kantoorcomplex Westpoint gerealiseerd te krijgen en hierbij voorwaarden te verbinden aan de betrokken uitzendbureaus op het gebied van veiligheid, beheer en opheffen van de huidige panden in Schiedam.
- Knelpunt 6.
Aanbeveling: Inburgering
In 2010 heeft de gemeente breed ingezet op de werving van Moelanders. De mogelijkheid hiertoe was ontstaan omdat de focus verschoof van inburgeringsplichtigen naar vrijwillige inburgering. Voor 2011 is het inburgeringsbudget van het rijk echter aanzienlijk gekort. Als gevolg hiervan is een heroriëntatie op doelgroepen noodzakelijk. Op basis van de wet rust er een verplichting om in ieder geval inburgeringsplichtige nieuwkomers te bedienen. Dit betreffen niet de Oost-europese arbeidsmigranten. Het resterende budget kan ingezet worden voor overige doelgroepen waaronder mogelijk MOE-landers.
- Knelpunt 7.
Aanbeveling: Inhoud Inburgeringstraject
Dit knelpunt aan te kaarten bij VROM
- Knelpunt 8.
Aanbeveling: Onvoldoende onderwijsmogelijkheden leerlingen 12 -18 jaar
Overleg voeren met de scholen en met de regiogemeenten over deze problematiek en gezamenlijk zoeken naar oplossingen
- Knelpunt 9.
Aanbeveling: Aflopen project 'Welkom in Oost'
De integratie van deze groep behoeft blijvende aandacht. Vrijwillige inburgering alleen is niet voldoende. Projecten als Welkom in Oost dragen bij aan de integratie. Er moet budget beschikbaar worden gesteld om dit project te continueren en liefst ook uit te breiden naar West. Kosten hiervoor zijn voor Oost € 50.000,- daarnaast moet budget gezocht worden voor uitbreiding naar West.
- Knelpunt 10.
Aanbeveling: Ontbreken middelen voor permanent Pools loket
Het Pools loket voorzag duidelijk in een behoefte en een permanent Pools loket op vaste tijden is zeker wenselijk. Er zal in overleg met de uitzendbureaus gezocht worden naar een financiële oplossing.

